

hetné a nagy veszély bekövetkeztének. Van még egy mód, hogy az ifjúságot a végpusztulástól megmentjük. És ez a vele való fokozatos törődés azok részéről, akik ha gazdasági tekintetben nem is, de kulturális tekintetben szerencsésebb helyzetben vannak. Értsem ezalatt az értelmiségi ifjúságot, valamint a munkás- és parasztifjúság azon kis részét, akiknek sikerült valahogy már bizonyos fokú műveltséget jelentő ismeretekre szert tennie. Természetesen szükséges előbb ezeknek a különböző társadalmi osztályokból való fiatal erőknél a közvetlen kulturális kapcsolataik kiépítése. És ezután jöhet a felvilágosító munka, amely alkalmas lesz a háborús szándék mögött rejtőző önző, anyagi érdekeket felismerő tudat befogadására és így a háborúellenes érzület kifejlesztésére.

Hogy hogyan végezzük ezt a felvilágosító munkát? Végezhetjük kétféleképpen: egyénileg és egyesületileg. Alakítsunk egyesületeket, vagy ahol már ez megvan, vigyük be oda a pacifista szellemet. Létesítsünk könyvtárakat, tartsunk ismeretterjesztő előadásokat számukra. Mutassunk rá ezen előadások során a háború igazi okaira, mozgató erőire, elosztva azt a tévhitet, miszerint az öldöklésre és rombolásra való hajlandóság az emberi lélek mélyének a megnyilatkozása. Vonulassuk fel szeméi előtt az elmúlt világháború borzalmait. Vázoljuk fel előtte a jövő háborúját, ahogy arra a mai haditechnika fejlettségéből következtethetünk.

Nehéz és felelősségteljes munka ez, de annak az ifjúságnak fennmaradását jelenti, amely hivatva van a ma romjaiból egy szebb és egészségesebb jövő alapját megvetni.

Thurzó Lajos.

VILÁGSZEMLE

A spanyol kormányát szervezés sok találgatásra, feltevésre adott okot. A Caballero kormány lemondását sokan a népfrent-kormány gyengeségének minősítették és az eddig folytatott politikai irány csődjének tartották. Az új helyzet kialakulásának magyarázata abban áll, hogy a szocialista Negrin által alakított kormány mértékadó képviselője valamennyi spanyol népfrentpártnak. Az új kormány katonai és politikai szempontból nagyobb akcióképességgel rendelkezik. A határozatok, melyeket a köztársaság legfontosabb centrumai, a különféle szakszervezetek központjai adtak ki, mutatják, hogy a szakszervezetek eddigi álláspontját a tömegek gyökeres felülvizsgálás alá vették. Azok a rezolúciók, amelyeket a szakszervezetek a kormányválság alatt kiadtak, arról tanúskodnak, hogy az általános munkásszövetség ebben a kérdésben nem tükrözi vissza a szervezetekhez tartozó munkások többségének nézeteit. Ugyan ez mondható el az anarchoszindikalista szakszervezetek vezetőségeiről is. Érdekes, hogy az Egyesült Szocialista Ifjúság a

kormányválság alatt nem támogatta Caballerot, noha a volt miniszter sokáig az ifjúság vezére és az egyesült ifjúsági szervezetek vezetője volt. Mindenesetre a szakszervezetekbe tömörült munkásság öntudatának és meggondoltságának lesz fokmérője az új spanyol kormány megalakulásával előállott politikai helyzet és ugyancsak ezen dől el, hogy a szakszervezetek és a pártok között, valamint a szakszervezetek és a kormány között létre jön-e egy egységes működési alap, amelyen a megkezdett új Spanyolország építési munkáját sikeresen be is fejezhetik.

A spanyol kormány most adta ki a Fehér könyvet, mely az intervenciók hatalmak minden eddig gondosan takart rabló ténykedését adatokkal, fényképekkel bizonyítja. Az ú. n. demokratikus nagyhatalmak élükön Angliával mindezideig bújócskát játszhattak az egyre hangosabban ítéletért és megtorlásért kiáltó eseményekkel, ezek után a bizonyítékok után már nem használhat többé az álszentek kézmósás és nem járhat eredménnyel a tudomásul nem vétel erőszakolt politikája. A Fehér könyvben foglalt dokumentumok bizonyítják, hogy Spanyolországban az olasz hadsereg teljes egységei vannak, hogy ezeknek az egységeknek a cselekedetei magukon viselik a megszálló hadsereg minden ismervét. Úgy rendezkednek be a spanyol földön, mint ahogyan a meghódított tartományokban szoktak berendezkedni. Az intervenciók csapatokban olyan személyek vannak, akik Olaszországban magas katonai vagy politikai funkciót töltenek be.

A Fehérkönyv leleplezi a „határok lezárása” óta történt olasz csapatszállításokat is.

A Fehérkönyv adataira támaszkodva, különös jelentőségű volt Alvarez del Vayo, Spanyolország kiküldöttjének népszövetségi beszéde. Leszögezte a Népszövetség előtt, hogy a köztársasági Spanyolország semmi nehézséget nem fog támasztani egy olyan nemzetközi intézkedéssel szemben, amely egyidejűleg valamennyi harcoló külföldit eltávolítja Spanyolországból. Ugyanakkor erkölcsi szempontból visszautasította, hogy egy szintre helyezték az önkénteseket, akik önként jöttek Spanyolországba, azokkal a csapatokkal, amelyeket kormányaik küldtek a fasiszták támogatására.

Mindezek után azonban a Népszövetség határozata csak azokat lephette mégis meg, akik többet vártak tőle, mint azoktól a kormányoktól, amelyeknek magatartása elsősorban döntő a spanyol eseményekre (Franciaország, Anglia). A Népszövetség kifejezi azt a kívánságát, hogy tagjai tegyenek meg mindent az idegenek Spanyolországból való visszahívására. Ez minden. A spanyol népszövetségi kiküldött leleplezései és a Népszövetség határozata közötti nagy hézag mindenki előtt nyilvánvaló.

* *

Az illetékes államférfiak nagy genfi találkozásán most is rendkívül fontos diplomáciai lépések, erőpróbálgatások, apró csel-fogások történtek.

Ha Németország nem is szólalhatott meg Genfben, annál több szó esett róla. Nem csak a spanyol beavatkozás ügyében, hanem minden európai kérdéssel kapcsolatban. Így elsősorban az új locarnói szerződés kapcsán. Ez az új szerződés abból az illúzióból születne meg, hogy Németországgal a „béke érdekében” új nyugati kötelezettségeket íratnának alá. Franciaország természetesen elismeri a régi Locarnó halálát, azaz a Rajnavidék német megszállásának törvényességét és ezen az alapon kezd újra tárgyalásokat Hitlerékkel. Delbos a Népszövetség legközelebbi rendes közgyűlésének napirendjére tűzte az új rajnai szerződés kérdését. Németországon kívül elsősorban Anglia, Franciaország és azután Belgium van érdekelve az új megegyezésben. A tárgyalásokat pedig Hitlerékkel egyesegyedül Edenék folytatják, Belgium, sőt Franciaország nevében is. A francia külpolitika Angliától remél egy olyan megállapodást, amely Franciaországnak és az általános biztonságának ügyét diadalra viszi. Nyilvánvaló, hogy a francia politika ezzel nagy könnyelműséget követett el.

Delbos kijelentette ugyan, hogy a nyugateurópai és az általános európai biztonság kérdése elválaszthatatlan, azonban Hitlerék főfeltételként éppen a nyugati paktum teljes függetlenségét állítják fel — és Spaak éppen úgy, mint Eden hallgatólagosan igazat adnak nekik. Itt van a veszély, melyet — reméljük — Franciaország még is el tud idejében kerülni.

Nem kisebb fontosságú napirendi pontja a kulisszák mögötti tanácskozásoknak a kisantant és Magyarország viszonyának kérdése. Csehszlovákia képviselőjének minden igyekezete és rábeszélő képessége arra irányult, hogy a kisantantot képező három állam egységesen kezdjen kibékülési akciót Magyarországgal szemben. Csehszlovákia őszinte békülési hajlamában addig megy, hogy bizonyos garanciák ellenében hajlandó Magyarország fegyverkezési egyenjogúságáról is tárgyalni. Egyes pontokat azonban még sem sikerült tisztázni és így ebben a kérdésben a kisantant tagállamai még nem jutottak egy egységes álláspontra.

Az egyetlen örvendetes eredménye a Népszövetség naggyűlésének az alexandrettai szandzsák ügyében történt megállapodás. Ugy Delbos, mint Rüzsdí Arasz engedtek merev álláspontjukból és a hátramaradt néhány másodrendű véleménykülönbséget magántárgyalások keretében remélik eloszlítani.

* *
*

A múlt hónap végén zajlottak le a holland képviselőválasztások. A holland horogkeresztes vezér, Mussert csúfos vereséget szenvedett. Amíg az 1935-ös felsőházi választások alkalmával a fasiszták 294.569 szavazatot kaptak, addig most csak 171.057 választót vallhattak a magukénak.

A választások eredményeképpen a r. kat. állampárt eddigi 28 mandátumát 3-mal szaporította, a szociáldemokrata párt szavazatai

782.000-ről 890.000-re emelkedtek, a kommunista párt annak ellenére, hogy választóinak száma 10.000-rel több volt, mint legutóbb, a lajstromos választási rendszer miatt kénytelen volt egy mandátumáról lemondani. A trockijista „forradalmi szocialisták” teljesen kimaradtak a képviselőházból.

* *

Dr. Schmidt, osztrák külügyminiszter londoni és párisi tanácskozásai világot vetnek Ausztria ama kétségbeesett erőlködésére, hogy a Róma—Berlin tengely politikai pókhálójából szabad levegőre vergődjön. Olaszország kivonta magát a dunai politikából és hallgatólagosan szabadkezet és működési színteret adott szövetséges társának, Németországnak. Ausztria magára maradt a III. Birodalom veszedelmes közelségében és magárahagyottságában újabb szövetségeseket keres. Első útja magátólértetődően „régibartjai” Anglia és Franciaországhoz vezet. A hivatalos megállapítások szerint dr. Schmidt semmi pozitívumot nem ért el ezen utazása alatt, de annyi bizonyos, hogy úgy Franciaország, mint Anglia azóta nagyobb intenzivitással foglalkoznak a Dunavölgy és ezzel együtt Ausztria függetlenségének kérdésével.

Dr. Schmidt párisi és londoni látogatásával egyidőben Magyarország nagy ünnepek között fogadták az olasz királyi párt. Olaszország és Magyarország fényes külsőségek között erősítették meg szövetségüket. Magyarországra nézve mindenképpen szükség volt erre a barátság-megújításra, mert mióta a Róma—Beograd egyezség létrejött, kissé kellemetlenül, mellőzve érezte magát és meginogni látta Olaszországra támaszkodó külpolitikájának eddig biztosra vett irányát. Ausztria függetlenségének elvesztése esetén Magyarország lenne a német imperialista terjeszkedés második áldozata. Az olasz királyi pár látogatása azonban egyelőre újból megnyugtatta a pesti kedélyeket.

* *

A magyar kormányzói jogkört a napokban a koronázatlan király jogkörére akarták kiterjeszteni. A kormányzói jogkör kiterjesztésével hatályon kívül helyezték volna azt a lehetőséget, hogy a kormányzót tetteiért felelősségre vonják és szabályozták volna a kormányzóválasztás módozatait. A javaslat szerint a kormányzó maga jelölhetné meg utódját, hatályon kívül helyezhetne és megsemmisíthetne olyan törvényt vagy törvényjavaslatot, amelyet a parlament előzőleg már megszavazott. A kormányzói jogkör kiszélesítésével valószínűleg a készülő választójogi törvényt akarták „bebiztosítani”: ezzel akarták megakadályozni a népakarat szabad megnyilvánulását. A magyar feudális kormány újabb törvénybarrikáddal igyekszik biztosítani osztályostársai előjogainak sértetlenségét. Ezzel a sakkhúzással megint joidőre elodázták volna a par-

lamentum ellenzék által oly erősen követelt választójogi törvény-reformot.

A javaslat azonban ilyen formájában megbukott.

* *
*

A Szovjetunióban egy újabb ötéves tervet készítenek elő, melyet e hó elején egy külön erre a célra megválasztott bizottság részleteiben is alaposan áttanulmányozott. A terv szerint az állam egész ipari produkcióját 2.5—3 szorosára emelik. Az ipari népbizottság elgondolása szerint a termelést különösen az építő anyagokban, vastermékekben, ruházati cikkekben, majolika és porcelán-termékekben emelik fokozottabb tempóban. A harmadik ötéves terv leginkább a könnyűiparra helyezi a fősúlyt. Az eddigi tervekkel a nehéz és középipart fejlesztették a lehetőségek határai között a legmagasabbra, most kerül a sor használati cikkek nagymérvű termelésére. A terv az élelmiszeripar legkisebb ágaira is kiterjed, kezdve a húsfeldolgozó nagyüzemektől a cukrászsüteményekig. Fontos helyet foglal el az új ötéves tervben a lakóházak kiépítése. A lakáskérdés még mindig fennáll a Szovjetunióban és a nagy lakáshiány sürgősen újabb építkezéseket követel. Nem felejtették ki a tervből a szövetséges államok kulturális színvonalának emelését sem. Ezzel a kérdéssel kapcsolatban már most megindulnak a tárgyalások az állam különböző vidékeiről összehívott delegátusok között.

* *
*

Észak Kínában, Csahar, Dzsehol és Mandzsukuo tartományokban fellázadt a kínai lakosság a japán megszállók ellen, a lázadás Dzsunli városában ütött ki és gyorsan elterjedt. A lázadók hatalmukba kerítették Bao-Se-Csen parancsnoksága alatt álló második mandzsukuo hadtestet és elvették a katonák fegyvereit. A hadtest hat magasrangú tisztjét megölték. A felkelés a mandzsukuo Nan-Hao-Szjan vidékére is hamarosan eljutott. Az egész közigazgatási tisztviselőkar Mongólia belseje felé menekült. Csaharban néphadsereget szerveztek, mely sikeresen operál az egyesült japán-mandzsukuo haderők ellen. Ebből a tartományból egyelőre visszavonták a japán katonaságot, míg a már útbanlevő erősítés meg nem érkezik. Egyes mandzsukuo csapatrészek is fellázadtak és elfogták a japán kiképző tiszteket. A fellázadt mandzsukuo katonák a néphadsereghez szegődtek. A japán vezérkar két teljesen felszerelt, repülőgépekkel és tüzérséggel ellátott hadtestet küldött ki a lázadók leverésére.

Ezek az események bizonyítják, hogy Japánnak sem megy teljesen simán Ázsia „pacifikálása”. Kínában egyre nagyobb az elégedetlenség és az ébredő nemzeti öntudat még sok fejfájást okozhat a japán imperializmusnak.